

Vel synes nu Villighed at tale for, at disse Jordrotter, som have foretaget Udskiftninger uden Haab om anden betydelig Fordeel end den, at forøge Bønderens Velstand, ikke burde gives ringere Raar end de andre mindre virksomme af deres Stand; men Commissionen har dog været enig i, at Anordningen ikke kunde til Fordeel for dem gives tilbagevirkende Kraft, fordi dette ikke kan skee uden at betage de Æstere, hvor Gaarde nu allerede ere udskiftede, et jus quæsitum, som de ere i Besiddelse af; hvortil kommer, at disse Jordegodseiere ikke kunne siges at være deterioris conditionis, fordi de ikke komme til at tage Deel i Rettigheder og Fordele, der ei være til den Gang, de bestemte sig til at foretage Handlingen, til hvilken de da desuden efter den tilsigtede Hensigt maae have havt tilstrækkelige Grunde, og endelig: at Aarsagen til Anordningen, som er at opmuntre til Udskiftning, ikke kan have Sted der, hvor Diemedet allerede er opnaaet.

Tilladelse til at handle med tilkommende Æstere om Afgiften af de allerede udskiftede og udskiftede Gaarde, naar disse blive fæsteledige, saaledes som de med disse kunne blive forenede, er altsaa det Gnefte, som Deres Majestæt, efter vore allerunderdanigste Tanker, uden at tilfidsætte Andres Rettigheder, kan tilstaae disse unægtelig af Staten fortjente Jordegodseiere.

Den sidste Paragraph af Udkastet til Anordningen foreslaaer at tillade Jordegodseierne, som ville udparcellere deres Hovedgaards Marker eller inddele dem i mindre Lodder til særskilt Dyrkning, ei alene til Udskytning af de fornødne Bygninger at betjene sig af Bøndergodsets Hjælp efter rigtig Omgang, men endog i et vist Forhold at forøge Parcellerne, som de ville dyrke uden Høveri, med tilstødende Bønderjorder, naar saadanne werde fæsteledige. Aarsagen til dette Forslag er: at befordre Høvertets frivillige Afkællelse og større Hovedgaardsjorders bedre Dyrkning, og vi haabe, at det paa disse Grunde vil tilligemed de i Hensigt til Skattevesenet anførte nødvendige Bestemmelser, finde Deres Majestæts allernaadigste Bifald.

Den kongelige Commission for Landbosagen den 11te Juni 1792.